

Landstingets revisorer

Yttrande över granskningsrapporten Landstingets hantering av elektronisk patientjournal

Landstingets revisorer har överlämnat sin granskningsrapport ” Landstingets hantering av elektronisk patientjournal” till Landstingsstyrelsen för yttrande.

Granskningen syftar till att bedöma om landstingsstyrelsen i Landstinget Västmanland, genom styrning, uppföljning och intern kontroll, har säkerställt efterlevnad av gällande bestämmelser sett till hanteringen av elektronisk patientjournal.

Nedan följer beskrivning och kommentarer till förslag och synpunkter som särskilt lyfts fram i rapporten.

1. I rapporten konstateras att det är en allvarlig brist att det inte finns rutiner för behörighetshandling och uppföljning av tilldelade behörigheter i journalsystemet Cosmic. Det föreslås att resurser säkerställs för att ta fram de riktlinjer och rutiner som krävs för detta.

Som framgår av rapporten har landstinget inlett arbete inom informations-säkerhetsområdet. Landstingsfullmäktige har antagit en informationssäkerhetspolicy, vilken följs av riktlinjer, instruktioner med mera i landstingets ledningssystem. I dagsläget finns ett tjugotal dokument inom området fastställda i ledningssystemet.

Framtagande av dessa styrdokument sker enligt plan. Arbetet med att ta fram riktlinjer och rutiner för behörighetshandling inleddes genom en omfattande workshop i februari 2015 och har fortsatt under året. Planen är att arbetet ska slutföras under år 2016. Patientdatalagen och tillhörande forskrifter kommer självfallet att beaktas i detta arbete, bland annat så att tilldelning av behörigheter till journalsystem kommer att ske efter en individuell prövning och efter en behovs- och riskanalys.

Landstingsstyrelsen instämmer i revisorernas bedömning vad avser vikten av implementera fastställda riktlinjer i verksamheterna. Detta arbete kräver stora insatser bland annat i form av information och utbildning via tillgängliga kanaler, information på arbetsplatsträffar med mera. Detta kommer fortsatt att prioriteras inom informations-säkerhetsområdet.

2. I rapporten påtalas brister i den övergripande styrningen av informations-säkerhetsarbetet då det inte är fastställt format eller frekvens för hur identifierade risker och bristande lagefterlevnad som kan få en allvarlig konsekvens för landstingets verksamhet ska kommuniceras till landstingsstyrelsen.

Landstingsstyrelsen är, som framhålls i rapporten, personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som sker bland annat i journalsystemen. I ansvaret ingår bland annat att se till behandlingen uppfyller kraven i patientdatalagen och utfärdade föreskrifter om informationshantering från Socialstyrelsen.

Styrelsen har utsett ett personuppgiftsombud med uppgift att självständigt se till att personuppgifter behandlas på ett korrekt och lagligt sätt. Ombudet har en laglig skyldighet att agera om en personuppgiftsbehandling inte följer gällande bestämmelser. Om rättelse inte vidtas ska personuppgiftsansvarig underrättas och, i sista hand, anmäla förhållandet till Datainspektionen.

Denna typ av underrättelse sker genom de ordinarie informationsvägarna till landstingsstyrelsen, det vill säga från ansvarig direktör till landstingsdirektören och styrelsens ordförande. I de fall risker identifieras som kan få allvarlig konsekvens för landstingets verksamhet kommer sådan information att följa samma kanaler.

Som komplement till ovanstående och som svar på revisorernas kritik kommer en ny rutin med en årlig statusrapport att tas i bruk. Genom rapporten kommer landstingsstyrelsen att få information om informationsrelaterade frågor, aktuell riskbild med mera. Den årliga rapporten kommer även att kompletteras med rapporter vid allvarliga händelser, identifierade risker och bristande lagefterlevnad.

När det gäller frågor kring styrningen av arbetet med informationssäkerhet är avsikten att från och med år 2016 inkludera detta i den årliga genomlysning i den så kallade Ledningens genomgång som sker inom ramen för ledningssystemet.

Styrning av informationssäkerhetsarbetet sker även inom ramen för landstingets organisation för systematiskt säkerhetsarbete, se nedan.

Informationssäkerhetsfrågor kommer liksom tidigare att tas med i samband intern kontroll. Uppföljning och kontroll av informationssäkerheten kommer från januari 2016 också att finnas med i den process för interna revisioner som startades under 2015.

3. I rapporten lyfts fram som en brist att det inte finns ett strukturerat och integrerat arbetssätt avseende informationssäkerhet och patientsäkerhet.

Genom inrättandet under 2015 av en organisation för systematiskt säkerhetsarbete har ett första steg tagits för en sådan integration och tätare samverkan mellan bland annat informationssäkerhet och patientsäkerhet som revisorerna efterlyser i rapporten. Som ett effektmål med den nya organisationen har särskilt betonats att "säkerställa kompetens- och kunskapsöverföring mellan patientsäkerhetsarbetet och arbetet inom kris- och katastrofmedicin/allmän säkerhet och informationssäkerhet" (jfr riktlinje för säkerhetsorganisationen, dok nr 29043-1).

Landstingsstyrelsen avser att följa arbetet i säkerhetsorganisationen för att säkerställa den integration som efterfrågas.

Datum

2016-03-23

Diariernr

LTV 151702

Förutom ovan nämnda kan påpekas att det sedan hösten 2015 hålls regelbundna möten mellan informationssäkerhetssamordnaren, landstingsjuristen och objektägaren för e-journal med syfte att tidigt identifiera eventuella informationssäkerhetsproblem och därvid kunna göra avvägningar mellan patientsäkerhet och informationssäkerhet.

4. I rapporten anges som en brist att landstingets rutin för säkerhetskopiering inte följer Socialstyrelsens föreskrifter om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården (SOSFS 2008:14).

I november antogs ny riktlinje för it-säkerhet i drift och förvaltning som bland annat innefattar principer för säkerhetskopiering. Avsikten är att revidera instruktioner och rutinbeskrivningar på lägre nivå och fastställa dessa under våren 2016.

5. I rapporten påtalas brister vad avser rutiner för journalföring och för kvalitetssäkring av innehåll i journaler.

En instruktion för dokumentation i patientjournal har nyligen fastställts i ledningssystemet (dok.nr 27241). Avsikten är att följa upp denna med information och utbildningsinsatser, liksom rutiner för kvalitetssäkring under år 2016.

De synpunkter som i övrigt framkommit i rapporten kommer att vara vägledande i det fortsatta arbetet inom området.

FÖR LANDSTINGET VÄSTMANLAND

Denise Norström
Landstingsstyrelsens ordförande

Anders Åhlund
Landstingsdirektör